

CRITICA CINE

Marcel·lí Borrell

Tot dibuixant la guerra

L a trama: Israel. Una nit en un bar, el director Ari Folman conversa amb un vell amic que li explica el malson recurrent on és perseguit per 26 gossos; els dos homes sospiten tingui relació amb la missió militar israeliana al Líban en 1982.

La pel·lícula: "Això ho he fet" diu la meua memòria, "Això no puc haver-ho fet" replica el meu orgull, i resta impassible: finalment la memòria cedeix. Així explica Nietzsche l'extirpació de la memòria a *Més enllà del bé i del mal* (1886). Aquest podria ser el camí de retorn emprés per Ari Folman (Haifa, Israel, 1962) en recuperar la memòria d'uns fets ocorreguts fa més de vint anys als campaments de refugiats palestins de Sabra i Xatila, quan les falanges cristianes libaneses van massacrar milers d'infants, dones, homes i vells amb l'ajut de l'exèrcit israelià d'Ariel Sharon.

Vals con Bashir n'és el resultat. Un film qualificat de "documental d'animació". Curiosa etiqueta: el dibuix fet anys després d'un succés pot ser document històric? La resposta, l'ús i abús del documental en el cinema d'avui. Folman i els seus calquen dibuixos sobre imatges

reals filmades de la desena d'entrevistes dutes a terme per documentar el relat. Aquesta tècnica (Flash, 3D) també permet il·lustrar situacions bèl·liques realistes, oníriques i surreals que, de no ser així, haurien costat un ull de la cara. Ja se sap, les pel·lícules de guerra són cares. Amb traç vigorós que remet al còmic *Corto Maltés* d'Hugo Pratt, el film proposa un viatge autobiogràfic al fons de la memòria, on la música de l'alemany Max Richter punteja i contraposa estats anímics. *Vals con Bashir* denuncia la guerra com sinònim de la brutalitat organitzada, en un cant antibel·licista que, ves per on, copia *Apocalypse Now*, l'espectacle súper bel·licós! Així, Folman orquestra un vals didàctic sobre l'amnèsia cultural accelerada. Resumint: film remarcable, sobrevalorat, reiteratiu i terapèutic (per al seu director).

La imatge: Les bengales israelianes il·luminant la nit i el camp de refugiats.

La frase: "La massacre no es va emmagatzemar en el meu sistema", justifica un dels entrevistats. Els ordinadors són la nostra memòria i les tecles *borrar* i *reset*, les més usades.

La recomanació: Per als amants de les *hazañas bélicas* i els bons aficionats que superin el prejudici: dibuixos animats igual a cinema infantil.

Vals con Bashir

Direcció i guió: Ari Folman.

Director artístic: David

Polonski. Producció: Yoni

Goodman. Música: Max

Richter. Israel-França-

Alemanya, 2008. 87'. Funatic.